

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 1048

OWE

O N. K. N.

NAUKA BICIA SIĘ NA BAGNETY

Piotrków, w maju 1916

Nakładem Departamentu Wojskowego N. K. N.

Ma. Arch.
181/135

1048

leg. 1404

WYDAWNICTWA WOJSKOWE
DEPARTAMENTU WOJSKOWEGO N. K. N.

NAUKA BICIA SIĘ NA BAGNETY

1br. arch. 181/36

Piotrków, w maju 1916

Nakładem Departamentu Wojskowego N. K. N.

WYDAWNICTWA WOJSKOWE
DEPARTAMENTU WOJSKOWEGO N. K. N.

WYDAWNICTWA WOJSKOWE
DEPARTAMENTU WOJSKOWEGO N. K. N.

**CZCIONKAMI DRUKARNI PAŃSTWOWEJ POD
ZARZĄDEM DEPARTAMENTU WOJSKOWEGO
N. K. N. W PIOTRKOWIE 1916.**

Piotrków, w maju 1916
Nakładem Departamentu Wojskowego N. K. N.

U W A G A:

Instrukcja ta jest przekładem wydanej w r. 1914 „Vorschrift für die Ausbildung im Bajonettkampf“ (Wien, k. k. Hof- und Staatsdruckerei)

Doświadczenia toczącej się wojny podniosły ogromnie znaczenie przywiązania do bagnetu i zaufania w bagnecie, jako czynników, podnoszących natarczywość ataku. Niema oddziału w piechocie Legionów, któryby dziesiątki już razy nie szedł na bagnety; a chociaż wróg rzadko przyjmuje walkę wręcz, pierzchając w ostatniej chwili lub rzucając broń, to jednak biegłość we władaniu bagnetem nieraz może zadecydować o wyniku starcia, zawsze zaś spotęguje przewagę moralną żołnierza naszego nad przeciwnikiem.

Nauka szermierki bagnetem w kadrze i w oddziałach, stojących w polu, odbywa się najczęściej na podstawie „Turnvorschrift“, bez uwzględnienia pożądaných nowości, które wnosi niniejsza instrukcja.

Będzie instrukcja ta stosowaną często w polu, w pobliżu linii, przy znacznych trudnościach technicznych. Wprowadzenie w życie w tych warunkach programu nauki jest rzeczą pomysłowości i energii dowódców, najczęściej zaś komendantów kompanii.

W polu, kwiecień 1916.

NAUKA BICIA SIĘ NA BAGNETY

W S T Ę P

Zwycięskim bojem na bagnety wieńczy żołnierz zwycięstwo, osiągnięte wyższością siły moralnej i zaczepnego ducha! Od zręczności we władaniu białą bronią zależy przeto nieraz wynik walki. Żołnierz, który wierzy w wyższość własną nad przeciwnikiem i ma zaufanie w bagnecie, rwać się będzie ochoczo do walki wręcz; to zaufanie ożywiać go będzie w strefie walki ogniowej pragnieniem nie słabnącem, by co rychlej dopaść przeciwnika.

Intenzywnie kształcenie w biciu się na bagnety jest przeto znakomitym środkiem budzenia ducha wojennego, zaczepności, odwagi, stanowczości i ambicyi; rozwija siłę fizyczną i zaostrza wzrok.

Należy w pierwszym rzędzie, wychować żołnierza w zaczepnem działaniu i kłaść nacisk na energię w atakowaniu przeciwnika.

Ponieważ w boju masowym stosować się dadzą tylko najprostsze sposoby walki, należy zaniechać skomplikowanego i sztucznego fechtunku.

Zabradia się ćwiczenia bicia się na bagnety na sposób musztry karabinowej i na tempa: uczyć należy pojedynczych ludzi, jak wykonywać ruchy (chwyty) trafnie i energicznie, a stosować celowo w boju toczonym pierś o pierś.

Ponieważ dobry wynik nauki bicia się na bagnety należy w pierwszej linii od tęgości instruktorów, przeto wyszkolenie ich zależy do ważnych obowiązków komendanta kompanii.

Wszyscy oficerowie subalterni winni doprowadzić własną biegłość w biciu się na bagnety do takiej doskonałości, aby służyć za wzór żołnierzom.

ROZDZIAŁ I.

ZASADY BICIA SIĘ NA BAGNETY.

(ruchy i chwyt)

1. Na zapowiedź:

„postawa szermiercza“
 żołnierz z pozycji „Do nogi broń“ „W rękę broń“ zwraca się wskos na prawo, występując lewą nogą na $1\frac{1}{2}$ stopy wprost przed siebie i ugina lekko oba kolana.

Zarazem podnosi karabin, obejmując go lewą ręką przy celowniku, prawą za szyjkę kolby; obie ręce podają karabin narzód w ten sposób, aby ostrze bagnetu zwracało się ku piersi przeciwnika, kolba na wysokości prawego uda oparta o przed-ramię prawe, lufa wzniesiona i z lekka zwrócona w lewo. (przy karabinie M. 90 zwrócona całkiem w lewo.) Lewe ramię powyżej ładownicy lekko opiera się o pierś.

Ciężar ciała spoczywa równocześnie na obu nogach, pierś wyprostowana, prawe ramię w tył podane, oczy zwrócone w oczy przeciwnika; żołnierz gotowy do napadu.

2. Z „Postawy szermierczej“ na komendę „Do nogi broń“ prawa ręka ujmie karabin przed celownikiem; żołnierz zwraca się do frontu, prawą nogę przystawia do lewej,

bierze — „W rękę broń“ i „Do nogi broń“.

3. RUCHY NÓG.

Ruchy nóg musi się wykonywać żwawo, z ciągłym utrzymaniem równowagi, przy kolana-
nach zgiętych.

„Krok naprzód“.

Lewą nogą występuje się prosto naprzód na długość stopy; prawą przy zachowaniu postawy szermierczej dostawia się o tę samą długość.

„Krok w tył“.

Prawą nogę cofa się prosto w tył na długość stopy, za nią lewa na równą długość.

Przez nagle przesunięcie w bok osiąga się możność natarcia na przeciwnika z boku lub uchylenia się w bok od jego natarcia.

„Krok w lewo“.

Lewą nogą występuje się na lewo wskos, wykonuje ciałem półzwrot w stronę przeciwnika; poczem prawą nogę dostawia się do postawy szermierczej.

„Krok w prawo“.

Prawą nogą występuje się na prawo wskos, ciałem robi się zwrot ku prawej stronie przeciwnika i lewą nogę dostawia się do postawy szermierczej.

„Krok na Prawo“ może się również łączyć ze skokiem wprzód (odskokiem w tył).

Szermierz z boku napadnięty winien wykonać odpowiedni ruch ze swojej strony.

4. PCHNIĘCIA.

Pchnięcie zadawać w piersi i głowę, prosto, bez szerokich ruchów.

Ręce muszą mocno trzymać karabin przy pchnięciu, bez posuwania po nim.

5. „Pchnij“.

Gdy wróg tak blisko, że przy prostym podaniu ramion wprzód można dosięgnąć go bagnetem, kieruje się szybko ostrze w zamierzony cel i silnie rzuca karabin oburącz naprzód, poczem natychmiast cofa się do postawy szermierczej.

6. Z wypadem — pchnij.

Gdy niemożna dosięgnąć przeciwnika pchnięciem, to jednocześnie z wyrzuceniem karabinu lewą nogą występuje się wprzód na długość stopy, a zarazem wypręża mocno kolano prawe, stopy nie unosząc z ziemi, górną część tułowia podaje się wprzód.

Po pchnięciu należy karabin natychmiast cofnąć, lewą nogą odbić się od ziemi, cofnąć szybko górną część tułowia i przyjąć znów postawę szermierczą.

7. „Wymiań i pchnij“.

Ostrze bagnetu schylić, broń wroga możliwie zbliżać i wykonać pchnięcie z wypadem.

8. „Uderz i pchnij“.

Jeśli niemożna uchwycić momentu odsłonięcia się przeciwnika, wymierza się w jego karabin cios odrzucający i zadaje się odsłoniętemu w ten sposób pchnięcie (pchnięcie z wypadem).

9. Odpiera się pchnięcia, odbijając (parując).

ODBICIA (parady), są to krótkie, silne, potracające ruchy boczne karabinu, wykonywane w celu zbitcia ciosu przeciwnika z nadanego mu kierunku i odsłonięcia sobie celu do pchnięcia.

Karabin niema przytem wykonywać szerokich ruchów, ale możliwie ściśle ograniczone. Wykonywa się je przeważnie ręką lewą.

Po każdej parady błyskawicznie „pchnij“ lub „z wypadem pchnij“.

10. „Odbij w prawo“.

Przez wyciągnięcie lewego ramienia rzuca się karabin wprzód naprawo i przez to odbija się w prawo bagnet przeciwnika.

11. „Odbij w lewo“.

Lewa ręka ściąga karabin w bok na lewo i odbija przez to broń przeciwnika w tęż stronę.

12. „Odbij w prawo (lewo) w dół.“

Lewa ręka pochyla karabin i boczny rzutem, zakreślającym łuk płaski, odbija broń przeciwnika na prawo (lewo).

13. „Finty“ są to krótkie ruchy (udane pchnięcia, krótkie ciosy i t. p.), którymi można zmusić przeciwnika do odbić, a przeto do odsłonięcia się z innej strony.

ROZDZIAŁ II

Postępowanie przy nauce

A. POSTANOWIENIA OGÓLNE

14. Nauka bicia się na bagnety obejmuje:

- a) ćwiczenia wstępne,
- b) szermierkę szkolną,
- c) szermiercze zawody,
- d) bojowe bicie się na bagnety.

15. Bicie się na bagnety ćwiczyć należy stale (bez względu na okres wyszkolenia żołnierza) i grupami.

Lepiej, gdy się ćwiczy często, a krótko, niżli rzadko, a długo. Należy unikać przemęczenia.

Ćwiczenia wstępne, o ile tylko inne zajęcia pozwalają, przeprowadzać codziennie.

Celem wzbudzenia w żołnierzach tem żywszego zajęcia, należy zezwalać nie zajęтым służbowo na przyglądanie się walce szkolnej i zawodom. Należy podniecać żołnierzy do ćwiczeń w szermierce dla sportu, poza służbą, przyczem podoficerowie mają być rozjemcami.

Przy uroczystościach pułkowych należy zarządzać konkursowe popisy szermiercze.

16. Ćwiczenia wstępne zaczynać w ubiorze wygodnym, następnie prowadzić je w pełnym ubio-

rze (pasy i ładownice), wreszcie od czasu do czasu w pełnym rynsztunku z obciążeniem połowem.

Cwiczenia wstępne należy odbywać przepisany karabinem (sztucerem) z bagnetem na broni, inne karabinem szermierczym.

Do szermierki szkolnej i zawodów występują żołnierze w ubiorze wygodnym z osłonami.

Bojowe bicie się na bagnety należy (z uwzględnieniem osłon) ćwiczyć najpierw w ubiorze ćwiczebnym, później w marszowym, zawsze karabinem szermierczym.

17. Kierownicy ćwiczeń i rozjemcy odpowiadają za należyte użycie osłon przez szermierzy. Stan osłon należy zbadać przed nawdzianiem ich.

18. Do nauki bicia się na bagnety potrzeba:

a) karabinów szermierczych, odpowiadających kształtem i długością broni przepisanej wraz z bagnetem.

b) słomianych głów, powleczonych grubym płótnem, zesnurowanych u góry, z wieszadłami.

c) balwanów słomianych, wielkości człowieka, okrytych starymi mundurami, z wieszadłami. Oznaczyć kółkami czarnymi najważniejsze cele (głowa, szyja, serce).

d) wieszaki z hakami (do zawieszania słomianych głów i balwanów).

OSŁONY:

a) Maski szermiercze (osłona głowy i szyji)

b) Materac do osłony ciała i lewego uda.

c) Rękawice szermiercze na ręce lewe.

d) Mankiety szermiercze na ręce prawe.

Przybory szermiercze należy po kompaniach tak przechowywać, aby żołnierze swobodnie korzystać z nich mogli i poza służbą.

B. ĆWICZENIA WSTĘPNE.

Przez ćwiczenia wstępne należy wdrażać żołnierza do należytej postawy, szybkich ruchów, mocnych pchnięć.

Instruktor ma wyjaśnić każdemu żołnierzowi znaczenie ćwiczeń, pozwalać mu ćwiczyć bez przymusu, a pod dozorem.

19. „Postawa szermiercza.“ Instruktor okazuje żołnierzowi, że w postawie na „Baczność“ łatwo może stracić równowagę; potrzeba przeto szerokiego rostawienia nóg i równomiernego rozłożenia ciężaru ciała na obie nogi. Daje mu przekonać się, że zgięcie kolan przygotowuje szybkie i pewne wykonanie ruchów nogi; cofnięcie zaś prawego ramienia zmniejsza powierzchnię ciała, wystawioną na pchnięcia.

Instruktor bada siłę postawy zajętej i wyjaśnia żołnierzowi, że kurczowe trzymanie broni utrudnia jej użycie.

Gdy żołnierz umie już stawać z pewnością siebie w postawie szermierczej, winien ćwiczyć ją w najróżniejszym położeniu (z postawy kłęczącej, leżącej, przy pełzaniu, w biegu, wprzód, w tył, w bok).

20. Przy ćwiczeniu ruchów nóg należy pracować nad wyrobieniem największej ich szybkości, przy ciągłym utrzymaniu równowagi.

Ruchy nóg wykonywać należy przy zgiętych kolanach; żołnierz musi stąpać mocno, nie ślizgać się po ziemi. Ćwiczyć należy na rozmaitym gruncie.

Szybkość ruchów nóg należy coraz to potęgować (z początku zapomocą liczenia).

By przyzwyczaić żołnierza do stosowania kroków oraz ich długości do wymagań boju,

trzeba niekiedy kazać mu postępować za ruchami instruktora, który staje naprzeciw niego.

21. Przez ćwiczenia pchnięć i pchnięć z wypadem osiąga się siłę pchnięcia, jego trafność, dobre władanie bronią i pewność ruchów własnych.

Pchnięcia wymierza się w słomiane bałwany i głowy. Celem przekonania się o sile pchnięć, można niekiedy kazać je zadawać w bryły wilgotnej gluy.

Instruktor pokaże żołnierzowi, że broń przy pchnięciu należy trzymać mocno, by nie dać się roztróić odbiciem (uderzeniem) przeciwnika.

Należy ustawiać żołnierza w różnych odległościach od przedmiotu, który ma kłuć (ew. w postaci kłęczącej lub leżącej); odpowiednio do odległości winien on zadawać pchnięcia w postawie szermierczej, z wypadem lub skokiem, wreszcie z dalszej odległości, z natarciem w biegu.

Do natarcia biegiem bierze się „W rękę broń“, na czas porywa się ją do postawy szermierczej i natychmiast zadaje się pchnięcie. Należy usilnie przestrzedz żołnierza przed zgubnem wahaniami się przy zadawaniu ciosu.

Ćwiczenia te należy w toku nauki wciąż powtarzać.

C. SZERMIERKA SZKOLNA.

22. Szermierka szkolna ma na celu systematyczne wykształcenie w stosowaniu zasadniczych ruchów (chwyków). Daje sposobność poznania, jak zachowuje się przeciwnik i jak z jego zachowania się korzystać. Jest to najle-

pszy sposób wdrożenia żołnierza do szybkich postanowień i działania zaczepnego.

Szermierkę prowadzi się zrazu z instruktorem. Dopiero gdy uczniowie pojęli szkołę ćwiczeń i wdrożyli się do poprawnego wykonywania ruchów (chwytów), mogą ćwiczyć pomiędzy sobą pod dozorem instruktora.

Musi on ułatwiać żołnierzom zadawanie ciosów zapomocą „odsłonięć”.

Odsłania się w czasie nauki na zapowiedź „Broń w prawo (lewo)” lub „Broń w prawo (lewo) w dół”. Takie położenie broni nazywa się „wyzwaniem”.

Na zapowiedź:

„Broń w prawo (lewo)”
lewą ręką rzuca karabin na prawo (lewo) od linii natarcia tylko o tyle, ażeby dać możność pchnięcia w pierś i pod lewe ramię.

Na zapowiedź:

„Broń w prawo (lewo) w dół”
podaje się karabin przez schylenie ostrza o tyle na prawo (lewo) i poniżej linii natarcia, ażeby dać możność pchnięcia w pierś.

23. Gdy żołnierz pojął znaczenie „odsłonięć” i wynikające z nich możliwości natarcia, należy go uczyć zadawania pchnięć w poszczególne punkty odsłonięte.

Celem ćwiczeń przeciw instruktorowi jest wdrożenie do trafnych i mocnych pchnięć w żywego człowieka, rozbudzenie poczucia, z jakiej odległości należy pchnąć, z jakiej pchnąć z wypadem oraz wyostrzenie oka na „odsłonięcia” przeciwnika.

Ćwiczenia te należy powtarzać jaknajczęściej, na przemianę z ćwiczeniem pchnięć w manekiny, ażeby przemódz wrodzony wstręt do kłucia żywej istoty.

Instruktor każe żołnierzom zadawać pchnięcia z najróżniejszych dystansów, z miejsca, w związku z ruchami nóg i z natarciem w biegu. Szczególniej przy tych ostatnich należy zważać, by siły pchnięcia nie osłabiać przez przyjmowanie postawy szermierczej.

24. Pchnięcia z wymijaniem ćwiczyć należy ze „skrzyżowania w prawo“ i „skrzyżowania w lewo“.

Gdy w postawie szermierczej bagnety dotykają się wzajemnie, nazywa się to „skrzyżowaniem“.

Jeśli przy skrzyżowaniu odparto bagnet przeciwnika w prawo (lewo) nazywa się to położenie broni „skrzyżowaniem w prawo (lewo)“.

Uczniów należy przekonać, że warunkiem powodzenia przy ciosie „wymij i pchnij“ jest nagłość, szybkość i krótkość ruchu. W normalnej postawie szermierczej wymija się na „wymij i pchnij“ broń przeciwnika od dołu, w postawie „Broń w prawo (lewo) w dół“ — od góry.

25. Przy ćwiczeniu odbić trzeba zrazu ułatwiać uczniowi obronę, zadając pchnięcia z większej odległości i niezbyt szybko. Z wzrastającą zręcznością trzeba zwiększać szybkość oraz skracać odległość, pozwalając natomiast uczniowi na współdziałanie ciała i nóg przez lekkie cofanie się; nigdy jednak nie powinien uczeń cofać się na tyle, by utracić możność pchnięcia od w e t o w e g o.

Zrazu należy ćwiczyć w odbijaniu ciosów zapowiedzianych, gdy zaś uczeń uzyska już biegłość w wykonywaniu poszczególnych odbić, należy zezwalać mu na dowolne odsłanianie się

i odbijanie pchnięć instruktora, w te odsłonięcia wymierzonych.

Błędem byłoby ganić ucznia, jeśli zastosował inne odbicie, nie to, którego się spodziewał instruktor; natomiast należy objaśnić grubsze pomyłki (ruchy odśrodkowe, utratę możności pchnięcia odwetowego).

26. Pchnięcie odwetowe ćwiczyć zrazu powoli; instruktor musi po odbiciu swego pchnięcia, wzgl. pchnięcia z wypadem, pozostać na pierwotnym odstępie od swego ucznia, by ułatwić mu silne pchnięcie odwetowe.

27. „Uderz i pchnij“ ćwiczyć z postawy „Broń w prawo (lewo) i „Broń w prawo (lewo) w dół“. Instruktor staje w tym celu w postawie szermierczej lub podaje broń wprzód jak do pchnięcia, gdy zaś broń jego uderzeniem zostaje odrzucona, i zostaje odsłonięty, dając czas uczniowi na silne pchnięcie.

„Uderz i pchnij“ ćwiczyć należy po „krok wprzód“ i po natarciu biegiem; wreszcie naciera instruktor biegiem na ucznia, stojącego w postawie szermierczej, zatrzymuje się przed nim z wyciągniętą bronią i daje mu wykonać bezzwłocznie pchnięcie z uderzeniem.

28. Przeciw jeźdźcowi postawa szermiercza z wyżej nastawionym bagnetem.

Starać się o to, by stale zagrażać jeźdźcowi od jego lewego boku i dostać się poza jeźdźca.

Cięcia i pchnięcia lancy odbijać, odpowiednio wyżej podając broń.

Jeźdźcowi, nacierającemu cwałem, ustępować w ostatniej chwili — o ile możności przez „krok (skok) w prawo“ — by dostać mu się na jego bok lewy.

29. W walce przeciw szabli baczyc na to, że przeciwnik stara się natrzeć zblizka, nie dając miejsca pchnięcia, i uchwycić karabin ręką lewą.

Walczący bagnetem trzyma przeto zbrojnego szablą przeciwnika w przyzwoitej odległości za pomocą ciągłych, krótkich pchnięć. Uderzanie w szablę jest niekorzystne; stosować go nie należy.

Cięcia z góry odbijać, wyżej jak zwykle podając broń.

Jeśli dwóch jeźdźców naciera równocześnie, należy zwrócić uwagę głównie na tego, który atakuje od prawej strony. Jeśli jest dość miejsca wolnego między nimi, najlepiej odskoczyć w ostatniej chwili przed prawym przeciwnikiem i zwrócić się przeciw lewemu. Jeśli na odskok niema miejsca ani czasu, należy starać się uderzyć bagnetem (ew. kolbą) konia z prawej strony po nozdrzach. Zwierzę uderzone w tak czułe miejsce, niechętnie da się potem w stronę walczącego zawrócić tak, że dość czasu pozostaje do uwolnienia się od drugiego przeciwnika.

30. Szermierkę szkolną przeciw instruktorowi powtarzać wtedy, gdy przeszło się już do zawodów szermierczych.

D. ZAWODY (ASSAULT).

31. Zawody mają na celu związanie w jednym ćwiczeniu wszystkich składowych części szermierki, wyuczonych poprzednio; dalej zapoznanie uczniów z różną indywidualnością szermierzy, rozwój ducha zaczepnego, miłości własnej i odwagi.

32. Do zawodów stają szermierze z karabinami szermierczymi i założonemi osłonami, na

przepisanym przez instruktora dystansie od siebie, na wskazanych miejscach, w nakazanej postawie.

Plac zawodów ma dawać swobodę ruchów na wszystkie strony.

33. Na zapowiedź instruktora:

„Z a c z y n a j !“

rozpoczyna się walkę, którą winien instruktor przerwać okrzykiem:

„S t ó j !“

w zasadzie wówczas dopiero, gdy jeden z szermierzy został ugodzony tęgim i celnym pchnięciem.

Pchnięć równoczesnych (podwójnych) unikać!

Szermierze mają wciąż starać się odgadnąć zamiar i postępowanie przeciwnika, by wyzyskać każdą okazję do natarcia.

Szermierze mogą w toku walki wydawać krótkie okrzyki.

34. Na każdą parę szermierzy wyznacza się jednego instruktora jako r o z j e m c ę. Zawody dają mu poznać właściwość i skłonności uczniów, z czego należy korzystać przy dalszej nauce.

Rozjemca trzyma się z boku od szermierzy, śledzi przebieg starcia, spostrzeżenia wypowiada w spokojnych i życzliwych uwagach, wskazując popełnione błędy oraz podając sposoby jak uniknąć ich na przyszłość. Zwraca zawsze uwagę na każdą pominiętą sposobność natarcia i przekonywa, że stale ten weźmie przewagę, który energiczniem natarciem uprzedzi przeciwnika.

Po skończonych zawodach szermierze zwracają się frontem do siebie, postawa na „B a c z n o ś ć“ i „D o n o g i b r o Ń“; na zapowiedź: „R o z e j ś ć s i ę“ podają sobie prawą dłoń i opuszczają plac starcia.

E. BOJOWE BICIE SIĘ NA BAGNETY.

36. Przez bojowe bicie się na bagnety uczy się żołnierz, jak biegłość, nabytą w szermierce szkolnej i zawodach szermierczych, stosować w tłoku i zamęcie tłumnej walki.

37. Bojowe bicie się na bagnety przeprowadzać w różnym terenie (łąka, łąka, grunt kamienisty, las, stok, grunt podmokły, i t. p.) przyjmując proste założenia taktyczne (np. jedna partya w rowie strzeleckim, druga wdziera się na przedpiersie; jedna przetrząsa zarośla (budynki) w których druga ukryta, ta zaś atakuje znie-nacka i t. p.) Zawsze wymagać przy tem zachowania się bojowego.

Gwałtowność natarcia i zastraszenie wroga wiodą do zwycięstwa; wymagać trzeba, by partye wpadały na się w pełnym biegu, z głośnem „h u r r a“.

38. Przy bojowym biciu się na bagnety wyznaczać w miarę możności jednego instruktora jako rozjemcę, na każdym z dwóch szermierzy. Ma on stale ich obserwować, a wołając po nazwisku z komendą „klęknij“, wyłączać ze starcia tego, który zostanie ugodzony celnem i mocnem pchnięciem.

Rozjemcy znajdują się stale w pobliżu przydzielonych im szermierzy, nie zawadzając im jednak. Spostrzeżenia meldują kierownikowi starcia jako temat do pouczenia.

39. Jeśli pojedynczy żołnierz bije się z dwoma przeciwnikami, niech się stara niespodzianie wyjść na bok zewnętrzny jednego z nich i przemódz go, by następnie drugiemu stawić czoło.

Jeśli obaj przeciwnicy z różnych stron nacierają, zwrócić się najpierw przeciw temu,

którego zwalczenie przed wmieszczeniem się drugiego wydaje się łatwiejsze.

Jeśli dwóch żołnierzy naciera na jednego, winni obaj działać jednocześnie i wspierać się wzajemnie.

40. Grupy walczące ze sobą winny różnić się odznakami na maskach szermierzyczych.

Ponieważ wyłączenie z wywołaniem nazwiska łatwo może być niedosłyszane, rozjemcy w razie potrzeby wyłączają ugodzonych przez przyciśnięcie ich za ramiona do postawy kłęczącej.

Starcie musi trwać aż do wyłączenia wszystkich żołnierzy jednej grupy.

Kierownik starcia może wpływać na jego przebieg przez wprowadzanie posiłków.

41. Walkę grupami należy ćwiczyć także i po dłuższym biegu, z wyzyskaniem różnych przedmiotów w terenie i w związku z oddziałami, prowadzącymi bój ogniowy.

Żołnierze muszą się przekonać, które momenty przy braniu przeszkód są najkrytyczniejsze i jak najlepiej z przeszkód się korzysta.

ROZDZIAŁ III.

TURNIEJ SZERMIERCZY

42. Ku końcowi okresu wyszkolenia kompanii należy urządzić w każdej kompanii, następnie zaś w każdym batalionie popisy szermierze (turniej).

Do popisów w kompanii dopuścić wszystkich żołnierzy; do popisów w batalionie dopuścić najlepszych szermierzy każdej kompanii.

W każdej kompanii otrzymuje najlepszy szermierz kompanii, a przy popisach batalionowych najlepszy szermierz batalionu, nagrodę pamiątkową.

43. Przy popisach szermierczych trzymać się następującego porządku:

Wyznaczyć losem żołnierzy, mających walczyć ze sobą. Zwyciężeni w pierwszym starciu zostają wyłączeni, a wśród zwycięsców losuje się tych, którzy mają bić się ze sobą.

Powtarzać to tak długo, dopóki zostanie jeden tylko szermierz niezwyciężony.

44. Jako rozjemców używać tylko oficerów; pomocnikami są podoficerowie, w miarę możliwości z innych pododdziałów (wzgl. oddziałów).

Zwyciężonym jest żołnierz, który odniesie trzy celne pchnięcia w górną część tułowia lub głowę.

Pchnięć podwójnych (jednoczesnych) nie liczyć, jeśli zaś przy jednym starciu trzykrotnie się powtórzą, wyłączyć obu walczących z dalszych zawodów.

ROZDZIAŁ III.

TURNIEL SZERMIERCZY

42. Kłopotowi okresu wykształcenia kom-
panii należy urządzić w każdej kompanii, na-
stąpić zaś w każdym batalionie, dopiero w
mierze (1 r o s e) do
Do popisów w kompanii dopuszczają wzy-
wać żołnierzy do popisów w batalionie do-
puszczają najlepszych szermierzy każdej kompanii.
W każdej kompanii otrzymuje najwięcej
szermierz kompanii, a przy popisach batalion-
owych najlepszych szermierz batalionu, nagrodę pa-
mistkową.
43. Przy popisach szermierczych trzymać
się następującego porządku:
Wynoszący losem żołnierzy, mających wal-
czyć ze sobą. Zwyciężeni w pierwszym starciu
zostają wyłączeni, a wśród zwycięzców losuje
się tych, którzy mają biec się ze sobą.
Powtarzane to tak długo, dopóki zostanie
jeden tylko szermierz niezwycięzony.
44. Jako torjenców używać tylko oficer-
ów; pomocnikami są podobnież w miarę mo-
żności z innych podobnych (wzgl. oddziałów).
Zwycięzonym jest żołnierz, który odniósł
trzy celne pchnięcia w górny ciężki talon lub
głową.

B73

Postawa szermierza (A)

EB

Postawa szermiercza (B)

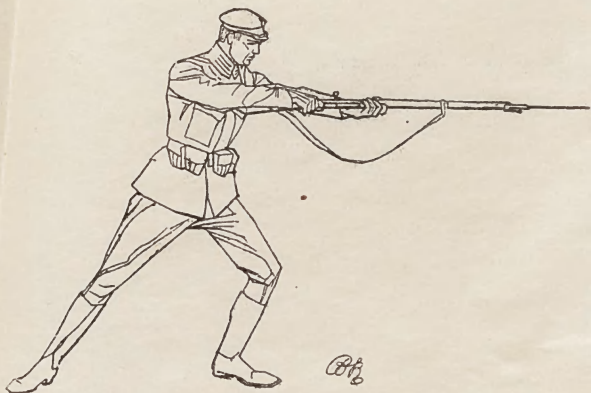

B13

Postawa szermiercza (C).

„Pehnij!“

„Z wypadem - pchnij!”

WYDAWNICTWA WOJSKOWE
DEPARTAMENTU WOJSKOWEGO N. K. N.

REGULAMINY i INSTRUKCJE:

1. Regulamin wewnętrzny.
 - A—1 Zasady służby.
 - A—2 Służba koszarowa i garnizonowa.
 - A—3 Służba wart.
 - A—4 Przysięga i artykuły wojenne.
 - A—5 Służby szczególne. Oddawanie honorów.
Uroczystości. Służba w garnizonie.

2. Regulamin wojsk pieszych. Część I.

- I. Musztra

- II. Walka (wyczerp.)

- Część II. Regulamin służby polowej.

- Dodatek № 1. — Sygnalizacja optyczna.

- Część III. Instrukcja strzelecka. Balistyka.

- Część VI. Instrukcja strzelecka.

- Roboty ziemne. (wyczerp.)

- Minierstwo.

- Telefony.

Zasady administracji wojennej:

- Cz. I. Pobory osób wojskowych.

- Cz. II. O zaprowiantowaniu (wyd. drugie).

- Cz. III. Służba ekonomiczno-administracyjna.

(Wydanie II.)

Pieszy patrol wywiadowczy, ppor. Elsenberga

Piesza placówka.

Pluton na forpocztach (wyczerp.).

Przepisy sanitarne dla Legionistów.

Zadania taktyczne dla plutonu.

Konny patrol wywiadowczy, w opr. ppor. Elsenberga

Przepisy o powinnościach żołnierzy i podoficerów Leg.

Polskich.

W opracowaniu:

Postanowienia dyscyplinarne.

Terenoznawstwo.